

معماری بومی گیلان پاسخی برای معماری پایدار

* آناهیتا اریس- کارشناس ارشد معماری، Anahita.aris@gmail.com

چکیده

مسائلی نظیر حفظ منابع انرژی و مشکلات زیست محیطی در سال های اخیر، موجب ایجاد رویکرد معماری پایدار شده است. این جریان به معماری بومی به عنوان پاسخی هوشمندانه که در طی سالیان، مناسب با شرایط زیستی و معیشتی مردم آن منطقه شکل گرفته است، نگاه می کند که به طراحی بهینه مصرف انرژی شهرت دارد. در این مقاله به وجوه معماری گیلان پرداخته می شود که چگونه با شرایط محیطی و اجتماعی هماهنگ است و با راهکارهای خلاقانه ای نسبت به اقلیم حساس است. اقلیم در معماری گیلان که منطقه ای معتدل و مرطوب است نقش مهمی ایفا می کند و هدف این پژوهش شناسایی معماری بومی گیلان و مشخص کردن نقش رابطه عوامل اقلیمی نظیر بارندگی، باد، رطوبت، تابش خورشید بر روی معماری بومی چون نحوه جانمایی، سقف شیبدار، ایوان ها و ... است. علاوه بر عوامل اقلیمی نوع زندگی مردم و فرهنگ جاری بر آن منطقه نیز بر روی معماری تاثیر گذار است به همین منظور شناخت راهکارهای معماری بومی می تواند برای نیل به یک معماری پایدار راهگشا باشد.

واژه های کلیدی: معماری پایدار، معماری بومی، معماری بومی گیلان، اقلیم معتدل و مرطوب، معماری همساز با اقلیم

۱- مقدمه

مشکلاتی که امروزه کره زمین با آن ها روبه روست نظیر گرم شدن کره زمین، افزایش گازهای گلخانه ای و کاهش منابع طبیعی موجب شده که توجه بیشتری به منابع انرژی شود. مفهومی نظیر پایداری در معماری مطرح شود تا تاثیرات مخرب ساختمان ها بر محیط های طبیعی به حداقل برسد. به همین منظور طراحی پایدار به عنوان راه حلی برای مشکلات امروز مطرح می شود. اما لزوما این مفاهیم، جدید نیستند بلکه معماری بومی، در طی قرن ها پاسخگوی نیازهای زیستی مردمان منطقه و ایجا هماهنگی میان طبیعت و ساختمان ها بوده است.

معماری بومی یا منطقه ای را می توان تجسم و تحقق ناخودآگاه فرهنگ یک جامعه با نیازمندی های مردم در طبیعت دانست. [۱] نکته قابل توجه این است که نه تنها اصول پایداری برای همسازی با اقلیم در تک تک بناها دیده می شود بلکه نحوه قرارگیری آن ها در کنار یکدیگر و الگو روستاها نیز با اقلیم و جغرافیا هماهنگ است. الگوی معماری یکسان و استفاده از مصالح مشابه، موجب هماهنگی و ایجاد وحدت می گردد.

به همین دلیل شناخت معماری بومی، نقش مهمی به دستیابی معماری پایدار دارد. البته تقلید صرف از این معماری عملا راهگشا نخواهد بود. چون بیشتر مختص بناهای مسکونی روستایی است. اما نکته مهم این است که در مسکن بومی شرایط